

**Gemeente
Amsterdam**

Verslag informatiebijeenkomst ontwikkeling Marineterrein

Gemeente Amsterdam
29 November 2022

1. Introductie

Dinsdag 29 november vond de informatieavond over de ontwikkeling van het Marineterrein plaats. Het Marineterrein verandert stap voor stap van een gesloten militair gebied naar een meer open, nieuw stuk stad. Met een compactere kazerne komt ruimte vrij om het Marineterrein te ontwikkelen tot een gebied om in te leren, wonen, werken en recreëren. Hierbij staat centraal dat het meerwaarde heeft voor de huidige en toekomstige generaties Amsterdammers. Die meerwaarde zit niet alleen in de innovatieve oplossingen die er worden bedacht en getest voor de stad van morgen, maar ook in de manier waarop het Marineterrein straks wordt gebruikt en beheerd.

Aanleiding

Van december 2021 tot en met januari 2022 vond de inspraak plaats over de concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein (hierin worden de uitgangspunten voor de ontwikkelingen van het Marineterrein vastgelegd). Er zijn 329 reacties binnengekomen over dit document. Naar verwachting start begin 2023 de bestuurlijke besluitvorming. De informatieavond is georganiseerd om alvast met belangstellenden te delen wat er uit de inspraak is gekomen, waar de concept Nota door het projectteam Marineterrein is aangepast, en hoe het nu verder gaat met de besluitvorming.

Programma

De bijeenkomst vond plaats op het Marineterrein, in het Congrescentrum van de kazerne, Kattenburgerstraat 7.

De avond bestond uit twee delen: een plenaire presentatie met aansluitend een informatiemarkt waar ruimte was om met elkaar in gesprek te gaan en vragen te stellen.

De avond werd georganiseerd door de Gemeente Amsterdam, in samenwerking met het ministerie van Defensie en Bureau Marineterrein. Er waren ruim 150 bezoekers aanwezig.

Leeswijzer

In dit verslag vindt u een samenvatting van de plenaire presentatie en een overzicht van onderwerpen en reacties die zijn besproken op de informatiemarkt.

2. Samenvatting presentatie

De aanwezigen werden welkom geheten door Nico Vermaire (Kapitein-luitenant ter Zee en Commandant Marine Kazerne Amsterdam).

Hierna deed Alexander Scholtes (Voorzitter dagelijks bestuur Centrum) de aftrap van de avond. Hij gaf het stokje over aan Marlene Rienstra (projectmanager Marineterrein Gemeente Amsterdam) voor de inhoudelijke presentatie.

Aanleiding en doel bijeenkomst

- De inspraak over de Nota van Uitgangspunten heeft plaatsgevonden en alle reacties zijn verwerkt. Het waren er veel, een zorgvuldige beantwoording daarvan heeft veel tijd gekost.
- Voordat de definitieve besluitvorming van start gaat wordt deze avond gedeeld wat er op hoofdlijnen uit de inspraak is gekomen en wat dit betekent voor de concept Nota van Uitgangspunten.
- Zodat vóór de besluitvorming al duidelijk is wat er naar aanleiding van de inspraak is aangepast en wat het projectteam gaat voorstellen aan de bestuurders.

Bestuurlijke besluitvorming

Het eerstvolgende besluit dat er aankomt is het projectbesluit. Hiervoor worden de volgende stappen doorlopen:

1. Stadsdeel Centrum wordt naar verwachting begin 2023 om zwaarwegend advies gevraagd over de Nota van Uitgangspunten, Nota van Beantwoording van de inspraakreacties en de participatieparagraaf.
2. Dit advies wordt meegegeven aan het college van B&W en de gemeenteraad wanneer zij besluiten over de projectnota. De Nota van Uitgangspunten, Nota van Beantwoording en de participatieparagraaf zijn daar onderdeel van. Naar verwachting zal die besluitvorming in het tweede kwartaal van 2023 starten.

Er zijn dus nog twee momenten waarop u de bestuurders mee kunt geven wat u belangrijk vindt.

Wie werken er aan het Marineterrein?

- Defensie is de eigenaar/gebruiker van het Marineterrein en straks van de nieuwe kazerne.
- Het Rijksvastgoedbedrijf is verantwoordelijk voor de verkoop van het terrein en de opstallen. Het Rijksvastgoedbedrijf heeft samen met de gemeente de Nota van Uitgangspunten Marineterrein opgesteld.
- De Gemeente Amsterdam maakt de plannen over de toekomstige invulling van het Marineterrein en bereidt de besluitvorming hierover voor, inclusief de participatie en inspraak, en is mogelijk de aankopende partij.

- Het Bureau Marineterrein werkt in opdracht van het Rijk en de gemeente aan de tijdelijke ontwikkelingen en programmering, en verzorgt beheer van het opengestelde deel van het terrein.

Deze partijen hebben samengewerkt aan de concept Nota van Uitgangspunten.

Wat is de NvU

- De planvorming voor het Marineterrein zit in de zogeheten “haalbaarheidsfase”. Deze fase wordt straks afgerond met een besluit over de projectnota.
- Met het principebesluit in 2017 is besloten dat het terrein zich ontwikkelt tot innovatiedistrict. Met de projectnota wordt besloten of dat haalbaar is.
- In de Nota van Uitgangspunten staan de ruimtelijke en programmatische kaders voor de ontwikkeling van het Marineterrein.
- Het is dus nog geen uitgewerkt plan, maar geeft bijvoorbeeld wel weer hoe de verdeling tussen groen en bebouwing is en waar, hoeveel en hoe hoog er maximaal gebouwd kan worden.

Er wordt een filmpje afgespeeld met algemene toelichting op de ontwikkeling van het terrein. Klik [hier](#) om deze te bekijken.

Wat is er gedaan met de inspraak?

- Er zijn 329 inspraakreacties ingediend op de concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein.
- De inspraakreacties zijn verwerkt in een Nota van Beantwoording.
- De Nota van Beantwoording is nu opgesteld. Deze wordt openbaar gemaakt bij de adviesaanvraag aan het stadsdeel, samen met de Nota van Uitgangspunten en de participatiestrategie.

Er wordt een filmpje afgespeeld over de drie toekomstige deelgebieden: Stadspark, Dok en Kazerne. Klik [hier](#) om deze te bekijken

Terugkoppeling veelgehoorde inspraakreacties en aanpassingen

De aanpassingen op de concept Nota van Uitgangspunten die zijn gedeeld tijdens de informatieavond moeten nog de besluitvorming in gaan. Het is dan aan de bestuurders om de voorgestelde aanpassingen wel of niet over te nemen.

1. Een breed gedragen wens is zoveel mogelijk aaneengesloten groen.
 - Naar aanleiding van de inspraak is het advies aan het bestuur om meer openbare ruimte toe te voegen in het stedenbouwkundig raamwerk, door:
 - De volledige sloop van gebouw 026 en het terug laten springen van het gebouw op de kop aan de noordoostzijde voor meer aaneengesloten groen en uitbreiding park;
 - Meer groen toe te voegen rondom het sportveld. Bij voorkeur bomen, maar onderzocht moet worden of dat kan i.v.m. het landen van een helikopter.

In onderstaande afbeeldingen ziet u de openbare ruimte vóór en na de inspraak. De rode cirkels geven aan waar het raamwerk is aangepast.

2. De recreatieve functies (zwemmen, park) worden zeer gewaardeerd en moeten behouden blijven.
 - Het huidige park en de zwem- en recreatiemogelijkheden blijven ook in de toekomst onderdeel van de plannen.
 - Het park wordt uitgebreid en de ambitie is om in de toekomst een officiële buitenzwemplek te maken van het water aan de voorwerf.
3. De horecafuncties worden zeer gewaardeerd en moeten behouden blijven.
 - Ook in de toekomst zal er ruimte zijn voor horeca op het terrein.

- Maar met de concept Nota van Uitgangspunten wordt niet bepaald of en welke van de bestaande bedrijven op het Marineterrein mogen blijven. Alle huidige gebruikers op het Marineterrein zitten er op basis van tijdelijke huurcontracten. Het is aan de toekomstige eigenaar van een gebouw om overeenkomsten aan te gaan met de beoogde gebruikers.
4. Wisselende reacties over verdichting
 - In een deel van de reacties is aangegeven dat er te veel bebouwing bijkomt, terwijl anderen vinden dat er misschien wel meer en hoger gebouwd kan worden.
 - Dit laat goed zien dat de verschillende bewoners van onze stad ook verschillende ideeën en belangen hebben.
 - In de Nota van Uitgangspunten is gezocht naar balans tussen verdichting en de wens om substantieel groen toe te voegen aan de binnenstad van Amsterdam.
 - In [het filmpje over het Dok](#) is uitgelegd dat het grootste deel van die bebouwing komt op een gedeelte van het Marineterrein dat nu nog niet openbaar is. Het is nu misschien nog lastig voor te stellen als je buiten rondloopt, maar waar nu nog hekken omheen staan, wordt straks grotendeels openbaar.
 5. Er heerst de zorg dat er meer bebouwing komt dan wordt geschetst in de NvU. Insprekers willen om die reden dat het totale bouwvolume gemaximeerd wordt op 185.000 m² bruto vloeroppervlak (bvo).
 - Naar aanleiding van de inspraakreacties is ons advies aan de bestuurders om het totale bovengrondse bouwvolume vast te leggen op maximaal 185.000 m² bvo, waarvan maximaal 35.000 m² bvo voor Defensie.
 6. De maximale bouwhoogte langs de Dijkgracht (25 m) en de bouwhoogte langs te Kattenburgerstraat (30m) vinden veel insprekers uit de directe omgeving te hoog.
 - In de Nota van Uitgangspunten zijn maximale bouwhoogtes opgenomen. Dit betekent niet per definitie dat de gebouwen in de toekomst ook daadwerkelijk deze hoogte worden. Hoger worden de gebouwen niet, maar het kan zijn dat sommige gebouwen wel lager worden.
 - Het is in deze fase te vroeg om concretere uitgangspunten in relatie tot specifieke bouwhoogtes op te nemen. In de volgende fase zal duidelijk worden welke bouwhoogte daadwerkelijk nodig is. De Nota van Uitgangspunten is niet gewijzigd op dit punt.
 7. De combinatie van leren, werken en wonen voor het toekomstige Marineterrein wordt toegejuicht, maar moet wel voor iedereen toegankelijk zijn.
 - Het is fijn om terug te krijgen dat deze mix wordt gewaardeerd.
 - Over de verhoudingen binnen die mix aan programma zijn de meningen verdeeld. Waar de een bijvoorbeeld meer wonen wil, wil de ander meer horeca of werkruimtes of ateliers. De verdeling in de Nota van Uitgangspunten blijft 20% leren, 40% werken en 40% wonen.

- Aan de toegankelijkheid voor iedereen wordt ook nu al gewerkt. Zo is onlangs bijvoorbeeld het ROC op het terrein neergestreken.
8. Behoud van monumenten en waardevolle gebouwen
- Bijzondere gebouwen op het terrein worden gewaardeerd, dat is wel duidelijk uit de reacties. Bijzondere gebouwen blijven ook behouden.
 - Waar de meningen over verdeeld zijn, is het behoud van de muur langs de Kattenburgerstraat. De een wil dat de gehele muur behouden blijft terwijl een ander juist meer openheid wil richting de Kattenburgerstraat.
 - Uitgangspunt is dat er in ieder geval één opening in de muur bij komt voor een extra entree, tussen het depotgebouw en de nieuwe kazerne.

Afsluiting

- De eerstvolgende stap is de besluitvorming over de projectnota. Die besluitvorming start begin 2023 met de adviesaanvraag aan stadsdeel Centrum.
- Volgend jaar gaat het projectteam ook aan de slag met het opstellen van een plan van aanpak voor de participatie in de periode 2023-2027. hier worden ook bewoners en gebruikers van het terrein bij betrokken.
- Na het projectbesluit zal gestart worden met het opstellen van een bestemmingsplan/omgevingsplan. Het uitgangspunt is dat die is vastgesteld voordat de eerste nieuwe bebouwing gerealiseerd wordt.
- In 2025 of 2026 is de verwachting dat de realisatie van de kazerne van Defensie start.
- Als de kazerne klaar is, komt de rest van het terrein vrij om te ontwikkelen. Dit is naar verwachting in 2027/2028.

Het plenaire deel is hiermee afgerond. Vanaf dan is er ruimte voor vragen en gesprek bij de informatiemarkt.

3. Informatiemarkt

Na het plenaire deel konden geïnteresseerden op de informatiemarkt terecht om vragen te stellen aan mensen van de gemeente, Defensie en Bureau Marineterrein. Op diverse informatiepanelen werd met tekst en beeld meer uitleg gegeven over de plannen en het proces.

Er waren vijf stands waar vragen gesteld konden worden:

1. Het stadspark (Openbare ruimte, groen en erfgoed).
2. Het Dok (Gebouwen, programma, duurzaamheid en klimaat, verkeer en logistiek).
3. De kazerne (Plannen & planning Defensie).
4. Het proces (Ambitie, aanpak, bestuurlijke besluitvorming, toekomstige participatie en planning).
5. Bureau Marineterrein (Wat gebeurt er nu al op het terrein, activiteiten en meedoen).

Ook stond er een grote maquette met een mogelijke invulling van het gebied en waren er maquettes met voorbeelden van doorsnedes van gebouwen voor verschillende functies.

Waarover ging het op de informatiemarkt

Samengevat zijn er op de informatiemarkt vragen gesteld en reacties gegeven over de volgende onderwerpen:

- Stedenbouwkundig raamwerk
- Bouwhoogtes
- Kazerne Defensie
- Muur Kattenburgerstraat
- Groen
- Stadspark
- Water
- Variatie bebouwing

- Parkeren
- Logistiek
- Voorzieningen
- Wonen
- Verkoop terrein
- Verbinding omgeving
- Geluidsoverlast
- Sociaal

Beknopt overzicht van reacties

Algemeen

- Strak georganiseerde avond.
- Positieve reacties over de ontwikkeling van het terrein, leuk én spannend tegelijkertijd.
- Er werden kritische vragen gesteld en zorgen gedeeld.
- Aanwezigen willen graag op de hoogte blijven over de verdere ontwikkelingen op het terrein.
- Leg de verbinding met de omgeving gedurende de planvorming.
- Maak een sociale kaart voor het terrein.
- Zorgen over geluidsoverlast bij de Dijksgracht.

Raamwerk

- Er werd druk gemeten en gediscussieerd over de bouwhoogtes bij de maquette met het stedenbouwkundig raamwerk.
- Hoeveel ruimte komt er in de toekomst bij op het Marineterrein, dat nu nog achter de hekken van Defensie zit?
- Zorg is dat straks alle gebouwen de maximale hoogte krijgen. Hoe voorkomen jullie dat?
- Bouw geen blokken, maak variatie in de gebouwen.
- Kan de wand van de kazerne (1^e gebouw) niet verder naar achteren of lager.
- Sloop de muur langs de Kattenburgerstraat niet.
- Leg de verbinding met de omgeving in het raamwerk.

Openbare ruimte

- Is 'Stadspark' wel de juiste benaming voor het groen.
- Maak het stadspark groter. Bijvoorbeeld door ter hoogte van de insteekhaven meer ruimte te maken.
- Groene randen in relatie tot de kades.
- Kracht is het water, maar dit kan wanneer het donker is ook een 'doods' gevoel geven. Hier kan iets met verlichting worden gedaan.
- Behoud het zwemwater.
- Wordt ecologie een hoofdthema bij de herontwikkeling?
- Verzoek of het projectteam de routes in de omgeving én samenhang van de openbare ruimte op het terrein met de omgeving nog eens wil bekijken.

Logistiek

- Er wordt aandacht gevraagd voor fietsparkeer oplossingen.
- Maak voldoende ruimte voor fietsen en parkeren voor de buurt.

Programma

- Niet te veel horeca, maar ook niet te weinig.
- Museaal gebouw toevoegen.

Verkoop terrein

- De Nota van Uitgangspunten is nog te vrijblijvend als de gemeente niet het terrein aankoopt. Angst dat het na verkoop totaal anders wordt dan zoals het nu in de Nota van Uitgangspunten staat.
- De zorg bestaat dat als het terrein niet wordt verkocht aan de gemeente Amsterdam, het naar een ontwikkelaar gaat die het hoogste biedt.